

Druk op “slideshow” om te beginnen

Via deze powerpoint, neem samen met mij een tocht door de geschiedenis van het Papiaments.

Samen zullen we zien hoe deze jonge taal ontwikkelt is, en vragen beantwoorden zoals waar het oorspronkelijk vandaan komt, aan welke talen het verwant is, en waaraan we dat hebben kunnen zien...

Een Doorloop van **De Ontwikkeling** van het Papiaments

Gemaakt door Tobias Wever

De Taal van Aruba, Bonaire en Curaçao

Hallo, en welkom bij deze doorloop, waar we gaan kijken naar het verhaal van een taal vol spannend ontwikkelingen: het Papiaments! Dat is een taal gesproken op de Caribische eilanden Aruba, Bonaire en Curaçao. De taal is ontzettend bijzonder, omdat het nog maar zo'n vierhonderd jaar geleden ontstaan is en een mysterieus verleden heeft. Om daar meer over te ontdekken, laten we kijken naar de verschillende invloeden op het Papiaments....

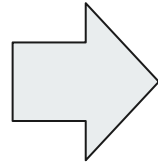

Het Caribisch gebied

Verschillende invloeden

Het Papiaments bevat talloze verschillende invloeden. Door te kijken naar deze simpele tekst kunnen we dat goed zien.

“Mi no ta skirbi un carta cu un potlood, ma cu un pen. Nos ta drumi tur anochi. Nos ta drumi ocho ora. Mi amigu ta traha ocho ora i é ta drumi diesseis ora. E ta come hopi, ma é no ta bebe hopi...”

Verschillende invloeden?

Mi no ta skirbi un carta cu un potlood, ma cu un pen.
Nos ta drumi tur anochi. Nos ta drumi ocho ora. Mi
amigu ta traha ocho ora i é ta drumi diesseis ora. E ta
come hopi, ma é no ta bebe hopi...

Zijn er woorden die jij misschien herkent in deze tekst???

Verschillende invloeden?

Mi no ta skirbi un carta cu un **potlood**, **ma** cu un **pen**.
Nos ta **drumi** tur anochi. Nos ta **drumi** ocho ora. Mi
amigu ta traha ocho ora i é ta **drumi** diesseis ora. E ta
come **hopi**, **ma** é no ta bebe **hopi**...

Want sommige woorden in het **Papiaments** zijn terug te leiden naar het
Nederlands...

Verschillende invloeden?

Mi **no ta** skirbi **un carta** cu **un potlood**, ma cu **un pen**.
Nos **ta drumi tur anochi**. Nos **ta drumi ocho ora**. Mi
amigu ta traha ocho ora i é ta drumi diesseis ora. E **ta**
come hopi, ma **é no ta bebe hopi...**

Nederlands

Andere komen juist waarschijnlijk voort uit het **Spaans...**

Verschillende invloeden?

Mi no ta skirbi un carta cu un potlood, ma cu un pen.
Nos ta drumi tur anochi. Nos ta drumi ocho ora. Mi
amigu ta traha ocho ora i é ta drumi diesseis ora. E ta
come hopi, ma é no ta bebe hopi...

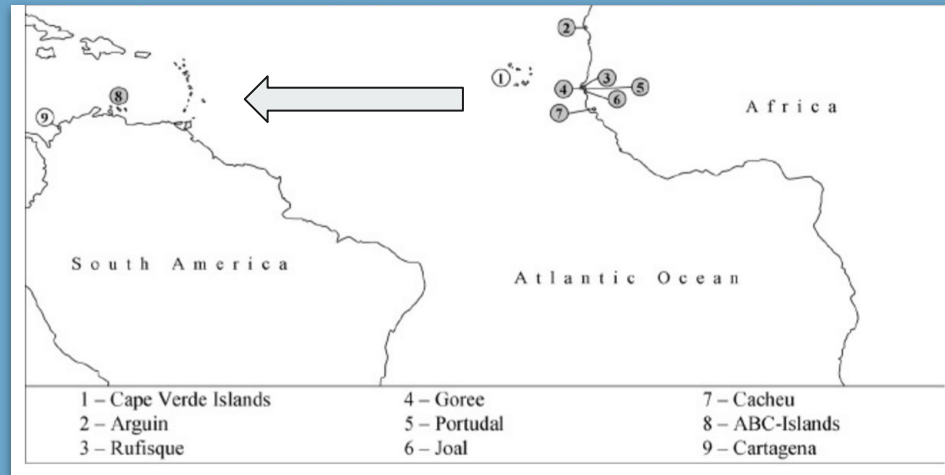
Nederlands

Spaans

En ook het
Portugees!

Het Papiaments is namelijk een **creooltaal**, wat een taal is dat ontstaat wanneer in een korte periode van tijd meerdere talen elkaar ontmoeten en vervolgens versmelten tot één taal...

Maar waar en hoe kwamen deze talen bij elkaar? Sinds de jaren negentig zijn we er achter gekomen dat waarschijnlijk het Papiaments haar oorsprong vindt niet in de Cariben maar juist in Afrika!

Dat het Papiaments waarschijnlijk oorspronkelijk afkomstig is uit Afrika kunnen we goed zien door het te vergelijken met portugeese creooltalen aan de West-Afrikaanse kust. Vooral die van Kaapverdië (SCV) en Guinea Bissau lijken structureel en fonologisch veel te delen met het Papiaments, zoals goed te zien in de voorbeelden hiernaast...

PA *mi ta 'mira + bo > mi ta mi'ra bu*
 1SG IMP look 2SG > 1SG IMP look 2SG
 “I see you”
 SCV *m ta 'odja + bo > m ta o'dja (b)u*
 1SG IMP look 2SG > 1SG IMP look 2SG
 “I see you” (Quint 2000b: 138)

Veel basis woorden, zoals voornaamwoorden en vraagwoorden, zijn ofwel identiek of lijken juist sterk op elkaar. Zouden deze overeenkomsten toeval kunnen zijn, of gewoon het gevolg zijn van het feit dat zowel het papiaments als deze talen invloeden van het portugees bevatten?

Table 2. Question words¹⁸ (cf. Quint 2000b: 141, Kihm 1994: 209)

PA	SCV ¹⁹	GB	GLOSS
<i>ken</i> ²⁰	<i>ken</i> ²¹	<i>kin</i>	“who?”
<i>(na) unda</i>	<i>(na) unde</i>	<i>nunde (na + unde)</i>	“where(to)?”
<i>ki</i>	<i>ki</i>	<i>ki</i>	“who, what?”
<i>ki ora</i>	<i>ki ora</i>	<i>kal ora</i>	“when?” (lit. “what hour
<i>ki dia</i>	<i>ki dia</i>	<i>kal dia</i>	~ day ~ time?”)
<i>ki tempu</i>	<i>ki tempu</i>	<i>kal tempu</i>	

Papiamentu	Kaapverdische Creool	Portugees	Spaans	Nederlands
<i><u>b</u>asora</i>	<i><u>b</u>asora</i>	<i><u>v</u>assoura</i>	<i>escoba</i>	<i>bezem</i>
<i><u>b</u>ira</i>	<i><u>b</u>ira</i>	<i><u>v</u>irar</i>	<i>volver</i>	<i>zien</i>
<i><u>b</u>utishi</i>	<i>pó<u>t</u>i</i>	<i><u>b</u>otija</i>	<i>botija</i>	<i>kruik</i>
<i><u>p</u>adrin<u>u</u></i>	<i><u>k</u>arin<u>h</u><u>u</u></i>	<i><u>c</u>arrin<u>h</u><u>o</u></i>	<i>carretilla</i>	<i>kruiwagen</i>

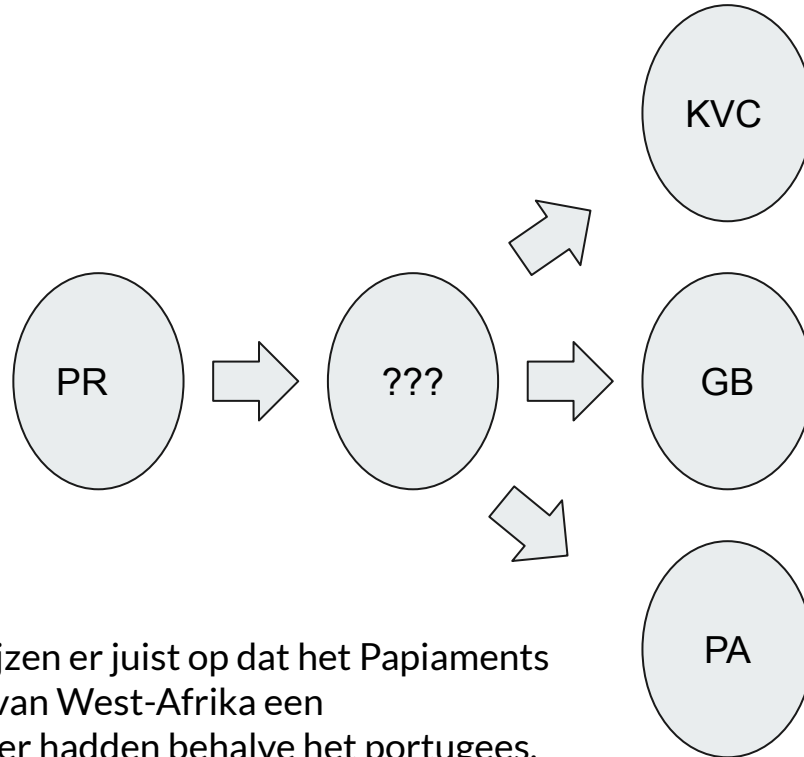
Door goed te kijken naar het verwantschap tussen de talen en hun belangrijkste moedertalen, Spaans en Portugees, zien we echter dat bij zowel het Kaapverdische creool als het Papiaments dezelfde klankverschuivingen plaats hebben gevonden. Hierboven zien we goed waarover het gaat: in veel gevallen wordt wat aanvankelijk een “v” was vervangen door een “b”, en een “o” door een “u”...

Verschuivingen

/e/ -> /i/

/o/ -> /u/

/v/ -> /b/

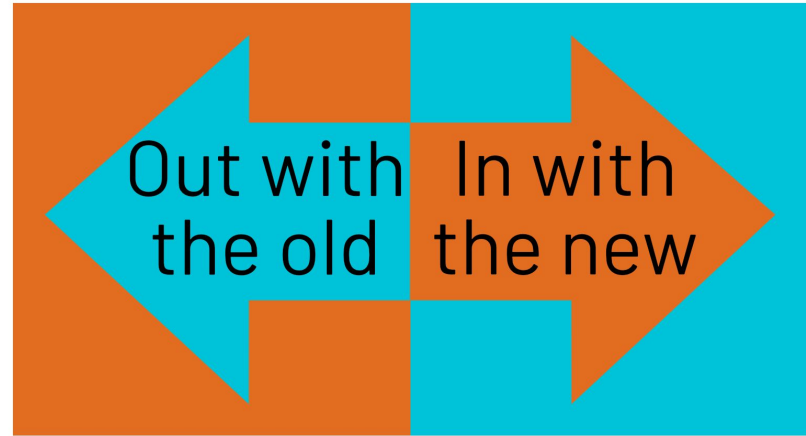

Deze klankverschuivingen wijzen er juist op dat het Papiaments en de portugese creool talen van West-Afrika een gemeenschappelijke voorouder hadden behalve het portugees, waaruit ze vervolgens vertakt zijn en zelf verder ontwikkelde.

Tocht over de Oceaan

Voordat het Papiaments op de eilanden Aruba, Bonaire en Curaçao zich kon vestigen, moest haar voorouder eerst dus een lange tocht over de Atlantische oceaan doormaken, meegebracht door de Nederlandse slavenhandel tussen de twee gebieden. Eenmaal op de eilanden, ontwikkelde de taal zich tot iets compleet nieuws door Spaanse, Nederlandse en tegenwoordig ook Engelse invloeden op te nemen in haar woordenschat!

Het gevolg is een indrukwekkende, spannende mengtaal, wat het gevolg is van talloze invloeden, allemaal in een korte vierhonderd jaar!

Einde

Bedankt voor het kijken!

Gemaakt door Tobias Wever